

El trip real

Amb el 'trip real' comencem la publicació d'una sèrie de llegendes que es coneixen solament pel boca a boca. El valor d'aquestes històries pertanyents a l'imaginari col·lectiu és incalculable per tal de comprendre la nostra cultura.

Pel que fa a la Mariola, hem de fer un esforç d'optimisme. Si bé la fauna serà previsiblement afusellada a la tardor, durant l'estiu, en canvi, els incendis potser ja no hi trobaran arbres còmplices. I l'única gran pedrera per on foraden la serra, ben mirat, hi té un efecte més aviat superficial, circumscrit al paisatge: la roca arrancada deu representar un percentatge molt reduït del total de massa calcària. Però sobretot la Mariola conserva un prestigi popular indiscutit. El seu nom desperta afecte i unanimitats. La gent dominical, calçada amb botes apropiades, la transita regularment i quan ve el temps, colles pasqüeres motoritzades hi puguen a berenar-se la mona i escoltar la ràdio.

La serra presenta també un balanç positiu de carenes altíssimes encara aptes per a falcons i àguiles, herbes de virtut, fontetes amagades, masos solitaris, arbres excepcionals. I al costat d'aquestes realitats ja prou delicades hi ha també la Mariola infinita i primordial dels éssers inexplicables. A la serra i els seus voltants es deixen sentir presències d'un altre món. Començarem parlant del *trip real*, fenomen no descrit mai fins ara.

Un foraster que intime amb naturals de les valls de Biar o de Perputxent, si els visita amb ocasió d'algun molest rebombori que altere la vida del veïnat, els sentirà dir: "Xe, açò pareix un trip real!" Aquesta frase conté un enigma. Les persones que la pronuncien solen reaccionar confusament quan algú els en demana explica-

cions i, sincerament o no, neguen saber res sobre el trip real. Només un pacient interrogatori a persones d'edat, enteses i comunicatives va permetre establir la natura del trip real en una enquesta realitzada l'any 1996.

La senyora Teresa Castelló, de Beniarrés (Comtat), va dir que el trip real era una colla de "dones o bruixes que anaven ballant en conill, o mig nuetes" i, per l'escàndol i mal exemple que donaven "Déu les va castigar i encara van pel món. Això ho he sentit contar sempre, de xicoteta. El perquè, no ho sé, ni ho sé dir més bé tampoc,

El Tio Miquel diu que una nit va sentir el trip real: 'Vaig sentir com un escarot de música i cançons, però no es vea res.'

perquè les persones que mos contaven tot això quants anys farà que s'han mort?"

"Sí, sempre mos ho han contat -confirmà la senyora Maria Domínguez, cosina de l'anterior-. Déu els va dir que pegarien voltes tota la vida pel món, sempre ballant. De la una de la nit en avant, eixien."

També de Beniarrés, la senyora Enriqueta Navarro hi aportà algunes precisions: "Ballant diu que anaven, tocant les guitarres, per l'atmosfera eixa d'allà amunt, a

deshora de la nit." Sabia que algunes persones havien sentit passar el trip real. Demanant-li si les podia identificar, va dir que era inútil fer-ho: "Encara que me'n recorde, estan tots en l'atre món". La senyora Enriqueta no en tenia cap experiència personal: "Jo no ho vaig sentir mai, anaven pegant voltes, però com que jo m'ajocava, que les huit no les he sentides mai en l'hivern..." Una vida prudent i ordenada l'havia salvada d'extravagàncies.

Encara a Beniarrés, la senyora Trinidad Moncho aportà una informació fonamental. Situa l'origen del trip real en un temps antic, en el qual "les persones s'havien de distraure i no hi havien les coses d'ara i feien balls en moltes cases". En una ocasió que hi havia "un ball a trencacoll, amb molt de personal i molt divertits", va passar per la porta de la casa un combregar, perquè en aquell temps "duien el Nostre Senyor quan un estava molt malaltet". I entre tots els que eren al ball, només un va reclamar el respecte degut: "Xe, parem, que passa el combregar." Res, i no varen fer cas i van seguir a la seua. El Nostre Senyor els va castigar, i això es diu el trip real, i encara va pel món."

Dins la Vall de Perputxent, a l'Orxa (Comtat), es perd el rastre del trip real, i tampoc no en resta memòria a la contigua Vall de Gallinera. En canvi, a Planes de la Baronia, en la mateixa comarca, la comitiva fantàstica és ben coneguda. "Ací -manifestava el senyor Juan Oltra, regidor a l'Ajuntament de Planes- quan veus aixina un xiquet molt espaviladet i d'estos sabudets que hi ha, prompte li diuen: 'Eu, eixe pareix que haiga anat en el trip real'. Ací hi

havia un home, el Tio Miquel de l'ermita, que els pares estaven en l'ermita d'ací, del Sant Cristo de Planes. I a una distància d'un quilòmetre hi havia un mas, que es dia el maset del Sord, i el Tio Miquel aquell moltes nits en l'hivern se n'anava a vetllar al maset del Sord, perquè allí hi havia unes quantes xiques fadrines, i a voltes anava algú d'ací del poble i tocaven i ballaven. I eixe home, el Tio Miquel, sí que diu que una nit, passant-se'n del maset del Sord a l'ermita, va sentir el trip real. Diu 'Vaig sentir com un escarot de música i cançons i va passar volant, quan passava de Clarent al Portell. Música i cançons, però no es vea res'."

El del Tio Miquel de l'ermita de Planes és l'únic cas ben documentat fins avui conegut d'un encontre amb el trip real. La tradició s'evapora. Es fa difícil de seguir. Òbviament, és d'una antiguitat venerable. Fra Lluís Galiana és el més antic autor que en dona notícia. En va parlar inadvertidament i de passada a la *Rondalla de rondalles*

(1768), narració de costums que va compondre retirat al seu Ontinyent natal per motius de salut. L'obra, gallarda i d'estil abarrocat, tracta dels amors que van patir els temibles Pep de Quelo i Ximo del Portal per la graciosa Eufraasieta. L'autor, en l'escena o clímax en què els dos rivals i els seus seguidors s'entrematen a trabucades, diu exactament que l'estrèpit "s'encenia a rem i vela i els trons i escopetades anaven per allí en tots los diables, etc.," i acaba afirmant que aquella barralla "no la igualava un trip real".

El fet de comparar una qualsevol confusió col·lectiva al trip real és, doncs, un antic costum o ritual que s'ha practicat als voltants de la Mariola els darrers 230 anys. Pel que fa a l'àrea geogràfica on el trip real és actualment vigent, a banda del nucli de la Mariola, sembla que només n'hi ha un altre a Andorra. Al documentat tractat *Muntanyes maleïdes* (1993), del professor Josep Coll i Martí, hi llegim: Un xicot d'Andorra festejava una mossa de la Massana. Moltes nits la puja-

va a veure, tot i que per arribar a la Massana, havia de travessar el forat de la Grella, un congost del riu Valira, estret i fosc com el coll d'un gat negre (...) Una nit que tornava cap a casa a la talúries, en el moment d'entrada al lloc més estret de l'engorjat, va sentir un gran pet de música al seu darrere (...) El xicot se separà de la penya per deixar pas als músics que ja li xafaven els talons. A l'acte va passar davant seu, a frec de roba, la misteriosa orquestra tocant els instruments com si fessin una cercavila. Eren el 'triple reial', una banda de músics que sota les ordres del dimoni tocaven de nit pels boscos..."

El parentiu entre el *trip* i el *triple reial* sembla innegable. I l'explicació de la variant és òbvia. Quan a Beniarres, fent l'enquesta, es demanava als informants què volia dir *trip reial*, per exemple la senyora Teresa Castelló va respondre: "si es dien el trip serà perquè n'hi havia tres, o jo què sé quantes en serien!"

La senyora Teresa Castelló, de Beniarres, va dir que 'el trip real' era una colla de "dones o bruixes que anaven ballant en conill, o mig nuetes". I que er l'escàndol i mal exemple que donaven "Déu les va castigar i encara van pel món".

Victor Gómez